

 Heyetler yılı diye meşhur olan hicretin dokuzuncu yılında (630-631) Allah Resûlî; Necrî; Hristiyanlara bir mektup göndermişti. Bu mektubunda onları İslâm'a davet ediyor, şayet kabul etmezlerse cizye vermelerini, onu da kabul etmezlerse kendileriyle savaşılacağını bildiriyordu. Mektup kendilerine ulaştığında, Necrî; Hristiyanlar göndermişmelerde bulunmak üzere onlardan; ileri gelenlerinden ve idarecilerinden oluşan altmış kişilik bir heyeti Medine'ye gönderdiler. Göndermişmeler sonunda İslâm'ı kabule yanaşmadılar ve Hz. Peygamber ile antlaşma yapmayı uygun görmediler. Resûlullah (sav) yarısını Safer ayında, kalanını da Recep ayında Medine'ye gönderdiler. Necrî; Hristiyanlarla iki bin elbise karşılığında barış antlaşması yaptı. Ayrıca onlar, eğer Yemen'de bir saldırı ve zulm vuku bulursa otuz zırh, otuz at, otuz deve ve savaşta kullandıkları her eşit silahtan da otuz tanesini Medine'ye gönderdiler. Medine'ye emanet olarak vereceklerdi. Medine'ye emanetleri sahiplerine iade edinceye kadar muhafazasından sorumlu olacaklardı. Buna mukabil Necrî; Hristiyanların Manastırları yıkılmayacak, Din adamlarına dokunulmayacak, Bir olay çıkarmadıkları yahut Tefecilik yapmadıkları maddetle; bir kısıtlama göndermeyeceklerdi. Bu antlaşmanın yapıldığı sırada Allah Resûlî; Necrî; Hristiyanları ortadan kaldırıp bütün mallarını, mülklerini arazilerini, servetlerini ele geçirebilecek güçteydi. Böyle olmasına rağmen Hz. Peygamber, onlarla barış antlaşması yapmayı tercih etti. Bu antlaşmaya Resûlî; Hristiyanların egemenliğinde yaşayacak olan Necrî; Hristiyanların malları, canları, ırz ve namusları, dinleri ve dilleri dokunulmaz kabul edilecek, bu şekilde; evedeki bütün değerleri bizzat Medine'ye manlar tarafından gönderilince altına alınacaktı. Buna mukabil onlar da Medine'ye manlara belli miktarda cizye yani vergisi vereceklerdi. Allah Resûlî; bu tavrı onun zorda kalmadığı maddetle; bir zaman savaşa ve barış ortamının bozulmasına fırsat tanımadığını göstermekteydi. İslam Barış Demektir: Allah Resûlî;, adı "İslâm" olan son semavî; dinin Peygamberi idi. "Silm" ve "selâm" kelimelerinden türeyen bir kelime olan İslâm, "boyun eğmek, itaat etmek, barış ve emniyet" gibi anlamlara gelmekteydi. Silm, "barış, güvenlik, selâm" da "esenlik ve güvenlik"; demekti. Barış, güvenlik, emniyet, huzur ve mutluluk kelimelerinden oluşan temeller üzerine inşa edilen İslâm; kargaşa, çatışma, terör ve savaş ortamı yerine, huzur, mutluluk, karşılıklı saygı ve güvenlik ortamını temin etmeyi amaçlamaktaydı. Kur'an-ı Kerim'de uzlaşmayı ifade etmek üzere İslâm kavramına ek olarak sulh ve ahit kavramlarına da yer verilmiştir. Barışmak, anlaşmak ve barış demek olan "sulh" kelimesi Kur'an'da çok sık geçer. Bir

1608;1614;1575;1616;1606;1616;1575;1605;1618;1585;1614;1575;1614;1577;1612;1582;1614;1575;1601;1614;1578;1618;1605;1616;1606;1618;1576;1614;1593;1618;1604;1616;1607;1614;1575;

نُشُوزًا
اَوْ
اِعْرَاضًا
فَلَا
جُنَاحَ
عَلَيْهِمَٓ
75;اَنْ
يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا
صُلْحًاۜ
وَالصُّلْحُ
خَيْرٌۜ
وَاُحْضِرَت
16;الْاَنْفُسُ
الشُّحَّۜ
وَاِنْ
تُحْسِنُوا
وَتَتَّقُوا
فَاِنَّ
اللّٰهَ
كَانَبِمَا
تَعْمَلُونَ
خَب۪يرًا Karı kocanın aralarındaki
anlaşmazlığa son verip barışmalarının söm;z konusu olduğu durumlarda; sulhun daha hayırlı
olduğu belirtilmiştir.[\[1\]](#) Ayrıca kişinin kendi durumunu düzeltmesi, savaşan
tarafın arasını düzeltme ve kardeşler arasını düzeltme gibi durumlar
için de sulh söm;z cüğü kullanılmış, böylice insanın Rabbiyle,
kendisiyle, içinde yaşadığı toplumla hatta düşmanları ile bile barışık olması gerektiği
mesajı verilmiştir. Birine söm;z verme, taahhütte bulunma, anlaşma yapma ve vaad etme
gibi anlamlara gelen “ahit kelimesiyle de Allah'la kulları arasında yapılan karşılıklı
ahitleşmeden bahsedilmiş ve bu ahdin bozulmaması istenmiştir. Ayrıca ahitlerine
bağlı kalanlara büyük mükâfatlar vaad edilmiş, ahdini yerine
getirmeyenler bozguncu olarak nitelendirilmiştir. Kur'an'da selâm, sulh ve ahit
kavramlarıyla insanlığın dikkatini barışa çeken Yüce Allah'ın isimlerinden birisi de
“es-Selâm”dır. Yüce Yaratıcı barış ve esenlik kaynağıdır. Allah
Resûlü günde beş vakit namazın sonunda selâm verdiğiinde,
اَللَّهُمَّ
أَنْتَ
السَّلاَمُ
وَمِنْكَ
السَّلاَمُ
تَبَارَكْتَ
يَاذَا
الْجَلاَلِ
وَالْإِكْرَ
75;مِ (Allah'ım! Sen barış ve esenliksin ve barış ve esenlik senden
gelir. Yücelik ve ikram sahibi olan Allah'ım! Sen ne mübareksin.)[\[2\]](#) diyerek
Allah'ı bu ismi ile tesbih eder. O'na teslim olan Müslüman, barış ve esenlik kaynağına

[illegible]

haysiyetleri ¸iğnenmiş, onurları zedelenmiş ve hayat hakları ellerinden alınmıştır. Tarihini ¸eşitli dömlemlerinde Yülce Yarattıcı, insanları uyarmak, insan onur ve haysiyetine yakışır bir hayatı insanlığa sunmak i¸in el¸iler ve kitaplar göndermiştir. Bu risâlet zincirinin son halkasını ise Sevgili Peygamberimiz Muhammed Mustafa ile ta¸landırmıştır. Ona vahyettiği Kur'an'da,

يَااَيُّهَاالَّذِينَاٰمَنُواادْخُلُوافِيالسِّلْمِكَافَّةً “Ey İman edenler! Topluca barışa girin.”[4]buyurarak tüm inanlanları topluca barış i¸erisinde yaşamaya ¸ağırmıştır. Sevgili Peygamberimiz nebevî ölğretilerini, barış, huzur, hoşgörü, karşılıklı saygı ve anlayış ¸er¸evesinde inşa etmiş, ashâbina, inanlanlara ve tüm insanlığa,

لاَتَتَمَنَّوْالِقَاءَالْعَدُوِّوَسَلُوااللَّهَالْعَافِيَةََالِْرَاهَفِيالدّٖينِ” “Dinde zorlama yoktur.”[6]ilâhî fermanıyla güvence altına alınmıştır. Bu ¸er¸evede Hz. Peygamber'in görevi Yülce Allah tarafından, tebliğ olarak belirlenmiştir. Ayrıca onun müjdeleyici ve uyarıcı olduğu, insanlar üzlerinde baskı kurup zor kullanma yetkisinin bulunmadığı a¸ık¸a ifade edilmiştir.

Böylece, “لَكُمْدِينُكُمْوَلِيَدِينِ”o;“Sizin dininiz size, benim dinim de banadır.”[7]âyeti esas alınarak mesele a¸ıklığa kavuşturulmuş ve bir ükede hatta dünya öl¸ğinde insanların barış i¸erisinde, inan¸lara saygılı olarak birlikte yaşayabileceklerine ve bunu başarmaları gerektiğine dikkat ¸ekilmiştir. İslâm, fertler gibi milletlerin de birbirleriyle iyi ge¸inmelerini, barış ve huzur i¸inde yaşamalarını ister.

Bütün insanların Hz. Âdem'in ¸ocukları olmak itibariyle kardeş olduklarını bildiren Peygamberimiz, Veda Hutbesi'nde insanlığın barış ve huzur i¸inde yaşamasının ilkelerini, “insanların mallarının, Canlarının, İrzarının

[illegible]

haritası olarak belirlenir. Bu noktada cihad, savaşı değil öncelikle barış yoluyla dinin tebliğ edilmesi ve bu konuda gayret gösterilmesini ifade eder. Nitekim Allah Resûlü, Mekke'de on ü¸ yıl boyunca sabır ve barışla hareket etmiştir. Medine'de barış hâlinin devamının mümkün olmadığı, savaşmak zorunda bırakıldıkları zamanlarda ise Yüce Allah tarafından savaşa müsaade edilmiştir. Şu hadise Allah Resûlü'nün karşılıklı ilişkileri barış temelinde yürütme¸ istediğinin en a¸ık göstergesidir. O, hicretin altıncı yılında, savaşılması yasak olan Zilkâde ayında umre yapmak ve muhacirlerin sıra özlemini gidermek gibi masumane düşüncelerle bin dört yüz Müslüman'la birlikte Medine'den yola ¸ıkar. Yorucu bir yolculuktan sonra hep beraber yirmi iki kilometre mesafedeki Hudeybiye'de konaklarlar. Mekkeli müşrikler onların umre yapmasına izin vermezler. Binbir zahmete katlanarak Hudeybiye'ye kadar gelen ve doğdukları, büyüdükleri memleketlerine müşriklerin izin vermemesi yüzünden giremeyen Müslümanlar feveran ederler. Ancak Allah Rasûlü, her an kaosa dönüşebilecek bu gergin ortamda Mekkeli müşriklerle bir şekilde barış antlaşması yapılması ve olayın diplomatik yollarla ¸özülmesi gerektiğinin önemini vurgular. Neticede taraflar arasında antlaşmaya karar verilir. Allah Rasûlü sorunun barış¸ıl yollarla ¸özülme kavuşturulması i¸in Kureyşlilerin hi¸de makul olmayan itirazlarını dikkate alarak antlaşma metninden “besmele-i şerîf” ve “Muhammed Rasûlullâh” lafızlarının dahi ¸ıkarılmasını kabul eder ve sonunda iki taraf arasında antlaşma yapılır. Görünüş itibariyle Müslümanların aleyhine olan bu antlaşmanın bazı maddelerini sahâbe hazmedemez. Nitekim antlaşma imzalanır imzalanmaz ortaya ¸ıkan Ebû Cendel'in durumu sahâbenin endişelerini daha da artırır. Ebû Cendel, Kureyş'in antlaşmadaki temsilcisi Sühey b. Amr'ın oğlu olup, Mekke'de ilk Müslüman olanlardan biridir. Ancak babası onu zincire vurmuş ve kendisine Müslüman olduğu i¸in işkence etmiştir. Ebû Cendel, Hudeybiye Barış Antlaşması'nın imzalandığı sırada bir yolunu bulup ka¸ar ve Müslümanlara sığınır. Babası onu görününce üzerine yürüyüp tokatlar, elbisesinin yakalarından tutup yere ¸alar. Sonra, Rasûlullah'a dönerek, “Ey Muhammed! Bu sana gelmeden önüce, aramızdaki antlaşma kesinleşmişti!” diyerek, imzaladıkları antlaşma gereğince oğlunun kendisine iade edilmesini talep eder. Hz. Peygamber, “Doğru söyledin!” diyerek onun talebini yerine getirir. Bu arada Ebû Cendel, “Ey Müslüman cemaat! Müslüman olarak geldiğim hâde şimdi ben, müşriklere mi teslim ediliyorum? Karşılaştığım şu hâli görmüyor musunuz?” diyerek avazı ¸ıktığı kadar bağırır ve Müslümanlardan yardım ister. Rasûlullah onu sükûnete davet ederek, “Ebû Cendel! Sabret ve sevabını Allah'tan dile. Muhakkak ki Allah, sen ve senin gibi ezilmişlere en yakın zamanda bir fırsat ve ¸ıkış yolu verecektir. Biz bu kavimle bir antlaşma yaptık. Biz onlara onlar da bize bu antlaşmaya sadıkkalma üzerine söz verdi. Onlara hıyanet edemeyiz.” diyerek, yaptığı barış antlaşmasına sadık kalır. Nitekim sonu¸ Allah Rasûlü'nün Ebû Cendel'e söylediği gibi olur. İlk bakışta Müslümanların aleyhine gibi görünen durum, onların lehine döner ve Allah Rasûlü'nün antlaşmaya sadakati kısa süre sonra kalıcı bir zaferi beraberinde getirir. Hudeybiye'de savaşın eşiğine gelmiş iki grup arasında imzalanan bu antlaşma gereğince, Müslümanlarla Mekke Müşrikleri on yıl süreyle birbirleriyle savaşmayacaklardı. Ancak bu barış antlaşması müşriklerin antlaşma maddelerine

uymamaları nedeniyle iki yıl yürürükte kalabilmiştir. Kur'an, Hudeybiye Barış Antlaşması'nı Müslümanlar için en büyük fetih olarak nitelendirmiştir. Nitekim bu antlaşmadan iki yıl sonra neredeyse hiç kan akıtılmadan Mekke'nin fethedilmesi de bunun güstergesidir. Diğer taraftan İslâm'in en hızlı yayıldığı dönem de, Hudeybiye Antlaşması'nı takip eden barış yılları olmuştur. Bunun bilinciyle hareket eden Hz. Peygamber'in önceliği, insanların her zaman barış ve güven içerisinde yaşayacağı bir ortamın sağlanması olmuştur. Kur'an'da, َاِنْجَنَحُوالِلسَّلْمِفَاجْنَحْلَهَاوَتَوَكَّلْعَلَىاللّٰهِ “Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş.”	 &buyrulmakta, Müslüman'dan döşmanı imha etmesi değil onun barış teklifini kabul etmesi istenmektedir. Rasûl-i Ekrem'in, İslâm'i zor ve baskı ile yaymak ve silah gücüyle diğer inanç ya da dinleri ortadan kaldırmak gibi bir hedefi hiçbir zaman olmamıştır. Çünkü onun hedefi günülleri fethetmek, günülleri kazanmaktır. Bundan dolayı o, silah gücü ile bazı şehirlere girip fetihleri tamamlama ve emellerine ulaşma imkânı olduğu hâlide hiçbir zaman buna sıcak bakmamıştır. Ancak Benî Nadîr Yahudileri, Hendek Savaşı esnasında yaptıkları ihanet ve Müslümanları kallesçe arkadan vurmaları sebebiyle cezalandırılmışlardır. İhanetleri neticesinde onların cezalandırılmaları üzerine Hayber Yahudileri, Vâdi'l-kurâ, Fedek ve Teyma Yahudilerini yanlarına alarak Medine'ye yürümeyi kararlaştırdılar. Bunu öğrenen Hz. Peygamber, Hayber'i fethetmiş, onlarla bir antlaşma yapmış, dönüşünde sırasıyla Fedek, Vâdi'l-kurâ ve Teyma Yahudileri üzerine yürümüştür. Fedek ve bazı köylerin halkları da Hz. Peygamber ile Hayberlilerle aynı şartları taşıyan antlaşmalar yapmışlardır. O sırada Hz. Peygamber bir başka kabileyi de kuşatmış, bu kabilenin barış teklifinde bulunması üzerine onlarla da barış yapmıştır. Bu antlaşmalar da güstermektedir ki Rahmet Peygamberi savaş ile başarıya ulaşıp karşılığında birçok maddî imkânlar elde edebilecekken bundan uzak kalmaya özen güstermiş, öncelikle ve özellikle barış yolunu tercih etmiştir. Taraflar arasında antlaşmaya bu denli ehemmiyet güsteren ve Hz. Peygamber'in şahsında bunun örneğini sergileyen İslâm dini, antlaşmayı bozmamak için aşırı dikkat güsterilmesini ister. Antlaşmaya vefasızlık ve ihaneti ise asla caiz gürmez. Bu konuda Yüce Allah çok net bir biçimde müminlerden antlaşmaya sadık kalmalarını istemiş, kendileriyle antlaşma yapılan ve antlaşmayı sık sık bozan müşriklere ültimat vermiştir. &Ancak antlaşmalarına sadık kalan ve antlaşmayı bozmayan müşriklere karşı nasıl tavır takınmaları gerektiğini de müminlere şu şekilde bildirmiştir: اِلَّاالَّذٖينَعَاهَدْتُمْمِنَالْمُشْرِكٖينَثُمَّلَمْ

[illegible]

bağlasın ne de çözsün.”[11] Bunları duyan Muâviye derhâl seferden döner. Sevgili Peygamberimiz Müslümanlara sığınan veya İslâm toplumu içerisinde yaşayan diğer din ve inanç mensuplarının yani zimmîlerin din hürriyetini, can ve mal emniyetini de güvence altına almıştır. Hatta Allah Resûlü, bu konuda amcası Ebû Tâlib'in kızı Ümmü Hânî'nin eman/güvence verdiği bir kimsenin emniyet içerisinde olacağını beyan etmiştir. Ümmü Hânî gelerek, “Yâ Rasûlallah! Annemin oğlu (kardeşim) Ali, benim kendisine eman vererek himayeme aldığım (eski kocam) İbn Hübeyre'yi öldüreçeğini söylüyor.” demiş, Rasûlullah da ona, قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتِ يَا أُمَّ هَانِئٍ “Ey Ümmü Hânî, senin eman verdiğin kişiye biz de eman vermişizdir.”[12]buyurmuştur. Bu çerçevede adalet timsali Hz. Ömer'in görevlendirdiği bir ordu komutanına gönderdiği ferman çok dikkat çekicidir. Hz. Ömer komutana şunları söylemektedir: “Duyduğuma göre, bazı askerleriniz önlerinden kaçan İranlıları takip ediyor, onlar dağlara kaçınca geri çekiliyor ve bu sırada düşmanına, Farsça olarak 'Korkma!' diyerek güvence veriyormuş. Sonra o kişi bu güvenceye inanarak teslim oluyor, buna mukabil ona güvence veren Müslüman askerler onu yakalayıp öldürüyorlarmış. Gerçi, ben bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki bunu hiç kimsenin yapacağını zannetmiyorum. Fakat bu şekilde hareket eden varsa (bilin ki) onun boynunu vururum.” Hz. Ömer'in bu konuda bu denli hassasiyet göstermesi, Allah Resûlü'nün antlaşmaya, eman ve güvenceye sadakatinden bağımsız düşünülemez. Allah Resûlü'nün bu husustaki yaşantısı, tavır ve davranışları her Müslüman için yol gösterici mahiyettedir. Ayrıca onun bu konudaki sözleri de inanan herkes için emir niteliğindedir. Bu sözlerden birisinde o, أَلاَ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا مُعَاهِدَةً لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ فَقَدْ أَخْفَرَ بِذِمَّةِ اللَّهِ فَلاَ يَرَحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَإِنَّ رِيحَهَا

لَيُوجَدُ
مِنْ
مَسِيرَةِ
سَبْعِينَ
خَرِيفًا “Bilesiniz ki! Kim Allah'ın ve Rasûlünün güvencesi altında bulunan anlaşmalı bir kimseyi öldürürse Allah'a verdiği sözü bozmuş olur ve cennetin kokusunu dahi alamaz.”[13] buyurmuştur. Farklı din ve inanç gruplarının barış ve huzur ortamında yaşam sürmesini hedefleyen dinimiz, Müslümanlar arasındaki ilişkilerin ise, din kardeşliği çerçevesinde şekillenmesini istemektedir. Bundan dolayı Allah Resûlü Medine'ye hicret eder etmez ilk iş olarak ensarla muhacirleri kardeş ilân etmiştir. Ayrıca yıllarca aralarında kan davaları olan Medine'nin iki büyük kabilesi Evs ve Hazrec'i de İslâm'ın gönüllere hitap eden sevgi anlayışıyla kardeş olarak birbirine kenetlemiştir. Bu hususu Kur'an şu şekilde ifade eder:
وَاعْتَصِمُوابِحَبْلِ
اللّٰهِ
جَمِيعًاوَلَاتَفَرَّقُواوَاذْكُرُوانِعْمَتَاللّٰهِ
عَلَيْكُمْ
اِذْكُنْتُمْ
اَعْدَاءًفَاَلَّفَ
بَيْنَ
قُلُوبِكُمْ
فَاَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِاِخْوَانًا
“Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalpleriniz arasında ülfet/sevgi meydana getirdi. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz.”[14] Böylelikle Yüce Allah ve onun yeryüzündeki Rahmet Elçisi yıllarca süren savaşları, çatışmaları, kavgaları, akan kanları ve göz yaşlarını İslâm'ın kardeşlik anlayışıyla sona erdirmiştir. Dinimiz tüm inananların kardeş olduğunu ilân etmiş, bu kardeşliği pekiştirecek işleri yapmalarını inananlardan istemiştir. Bu noktada Hz. Peygamber bir Müslüman'ın diğerine üç günden fazla dargın durmasını yasaklamıştır. Ayrıca iki kişinin arasını düzeltmenin nafile oruç, namaz ve sadakadan daha üstün bir davranış olduğunu söylemiş, iki insanın arasını açmanın da barışın kökünü kazıyan bir davranış olduğunu belirtmiştir. Kubâlıların birbirleriyle taşlı sopalı kavga ettiklerini duyunca derhâl,
اذْهَبُوا
بِنَا

#1606;#1615;#1589;#1618;#1604;#1616;#1581;#1615;
#1576;#1614;#1610;#1618;#1606;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;
“Haydi gidelim de onları barıştıralım.” [15] buyurmuştur. Nitekim
Yüce Allah da inananlar arasında bir savaş/anlaşmazlık olması durumunda onların aralarının
düzeltilmesini tüm Müslümanlardan istemektedir.[16] Bütün bu
anlatılanlar göstermektedir ki İslâm'a göre, fertler arası ilişkilerde olduğu gibi
devletlerarası ilişkilerde de genel prensip ve kaide barışın sağlanması ve huzurun korunmasıdır.
Hedef, bütün insanlığın din, dil, ırk, millet ve devlet ayrımı gözetmeksizin barış
içerisinde yaşamasıdır. İnsanlık günümüzde İslâm'ın barış,
merhamet, sevgi ve hoşgörü anlayışına en az geçmişteki kadar
muhtaçtır. Geçmişte insanlık yüzyl savaşlarına, dünya savaşlarına şahit
olmuş, bu savaşlarda yüz binlerce masum insan hayatını kaybetmiştir.
Günümüzde de dünyanın birçok ülkesinde hâlâ
gözyaşı ve kan akmaya devam etmekte, masum bebeklerin, karnında bebeğini taşıyan
annelerin, ak saçılı dedelerin ve ninelerin üzerine bomba yağmaktadır. Yaşadığımız
dünya o hâle gelmiştir ki, neredeyse insan kanının akıtılmadığı ve insan hayatına
kıyılmadığı bir saniye bile geçmemektedir. İnsanlık, kurtuluşu, refahı, huzuru maddede
aradıkça, insan hayatı değersizleşmiş, kıymetini yitirmiştir. Oysaki Allah Teâlâ,
#1605;#1616;#1606;#1618; #1575;#1614;#1580;#1618;#1604;#1616;
#1584;#1648;#1604;#1616;#1603;#1614;#1754;
#1603;#1614;#1578;#1614;#1576;#1618;#1606;#1614;#1575;
#1593;#1614;#1604;#1648;#1609; #1576;#1614;#1606;#1770;#1619;#1610;
#1575;#1616;#1587;#1618;#1585;#1614;#1619;#1575;#1569;#1770;#1610;#16
04;#1614; #1575;#1614;#1606;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1605;#1614;#1606;#1618; #1602;#1614;#1578;#1614;#1604;#1614;
#1606;#1614;#1601;#1618;#1587;#1611;#1575;
#1576;#1616;#1594;#1614;#1610;#1618;#1585;#1616;
#1606;#1614;#1601;#1618;#1587;#1613; #1575;#1614;#1608;#1618;
#1601;#1614;#1587;#1614;#1575;#1583;#1613; #1601;#1616;#1610;
#1575;#1604;#1618;#1575;#1614;#1585;#1618;#1590;#1616;
#1601;#1614;#1603;#1614;#1575;#1614;#1606;#1617;#1614;#1605;#1614;#15
75; #1602;#1614;#1578;#1614;#1604;#1614;
#1575;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1587;#1614;
#1580;#1614;#1605;#1770;#1610;#1593;#1611;#1575;#1756;
#1608;#1614;#1605;#1614;#1606;#1618;
#1575;#1614;#1581;#1618;#1610;#1614;#1575;#1607;#1614;#1575;
#1601;#1614;#1603;#1614;#1575;#1614;#1606;#1617;#1614;#1605;#1614;#16
19;#1575; #1575;#1614;#1581;#1618;#1610;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1587;#1614;
#1580;#1614;#1605;#1770;#1610;#1593;#1611;#1575;#1756;
#1608;#1614;#1604;#1614;#1602;#1614;#1583;#1618;
#1580;#1614;#1619;#1575;#1569;#1614;#1578;#1618;#1607;#1615;#1605;#16
18; #1585;#1615;#1587;#1615;#1604;#1615;#1606;#1614;#1575;
#1576;#1616;#1575;#1604;#1618;#1576;#1614;#1610;#1617;#1616;#1606;#16
14;#1575;#1578;#1616;#1752; #1579;#1615;#1605;#1617;#1614;
#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;
#1603;#1614;#1579;#1770;#1610;#1585;#1611;#1575;
#1605;#1616;#1606;#1618;#1607;#1615;#1605;#1618;

بَعْدَ
ذٰلِكَ فِي
الْاَرْضِ
لَمُسْرِفُونَ َ َİnsan hayatını mukaddes kabul etmiş, ona çok büyük
ehemmiyet vermiş, haksız yere bir kişiyi öldürme yi bütün insanlığı
öldürme k, bir insanın hayatını kurtararak yaşamasına vesile olmayı da
bütün insanları yaşatmak olarak nitelendirmiştir. [17] Bütün bunlar
mu vacehesinde insanlığın refahı, huzuru; çatışmada değil barıştadır. İhtilâfta değil
ittifaktır. Bundan dolayı tüm dünya halkları, dili, dini, rengi, ırkı her ne olursa olsun
barış için, insanca yaşam için, hak, hukuk, adalet için el ele vermeli
medeniyetlerin barış ekseninde ittifakını gerçekleştirmelidir. Yaratılanı Yaratandan
ötürü sevme anlayışında buluşulmalıdır. Zulme, zorbalığa, haydutluğa hep
beraber karşı durulmalıdır. Gelecek nesillerin kan ve göz yaşıyla yetişmeleri istenmiyorsa
insanoğlu barış ve karşılıklı saygı anlayışını inşa etmek zorundadır. Yeryüzünün
şerefli halifesi düşmanlık üretme ve düşman arama peşinde koşmamalı Allah
Resûlünün şu çağrısına kulak vermelidir: لاَ
تَتَمَنَّوْا
لِقَاءَ
الْعَدُوِّ،
وَسَلُوا
اللَّهَ
الْعَافِيَةَ
َ َEy insanlar! Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin. Allah’tan afiyet
(esenlik ve barış) dileyin.”[18] َ Hadislerle İslâm Cilt 4 Sayfa 431 َ
[1] Nisâ, 4/128. [2] Ebû Dâvûd, Vitr, 25 [3] Bakara, 2/30. [4] Bakara,
2/208. [5] Dârimî, Siyer, 6. [6] Bakara, 2/256. [7] Kâfirûn, 109/6. [8]
Mümte hine, 60/8. [9] Enfâl, 8/61. [10] Tevbe, 9/4. [11] Ebû Dâvûd,
Cihâd, 152 [12] Buhârî, Cizye, 9. [13] Tirmizî, Diyât, 11. [14]
Âl-i İmrân, 3/103. [15] Buhârî, Sulh, 3. [16] Hucurât 49/9 [17]
Mâide, 5/32 [18] Buhârî, Temennî, 8.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)